

Prof. dr hab. Grzegorz Dąbrowski
Dziedzina – sztuki muzyczne
Dyscyplina artystyczna – instrumentalistyka
Adres do korespondencji:

Izabelin, dn. 4 sierpnia 2025 roku

tel.

e-mail:

Recenzja pracy doktorskiej Pana magistra Michała Mieczysława
Krężlewskiego

Zlecniodawca recenzji:

Akademia Muzyczna im. Stanisława Moniuszki w Gdańsku – Rada Dyscypliny Artystycznej, pismo RDA 510.I.120(1)2025, z dnia 2 lipca 2025 roku, w nawiązaniu do Uchwały Senatu Akademii Muzycznej nr. 81/2025 z dnia 30 czerwca 2025 roku oraz na podstawie art.190 ust. 2 ustawy z dnia 20 lipca 2018 roku Prawo o szkolnictwie wyższym i nauce (DZ. U. z 2021 r. poz. 478 z późn. zm.).

OCENA PRACY DOKTORSKIEJ

Praca doktorska mgra Michała Mieczysława Krężlewskiego składa się z dzieła artystycznego oraz jego opisu pod tytułem - Engelbert Humperdinck – „Jaś i Małgosia” od partytury do premiery.

DZIEŁO ARTYSTYCZNE

Dzieło artystyczne mgra Michała Mieczysława Krężlewskiego to zarejestrowany na nośniku audiowizualnym spektakl operowy Engelberta Humperdincka – „Jaś i Małgosia”

Wykonawcy:

Hänsel (Jaś) – Wiktoria Rudnicka
Gretel (Małgosia) – Karolina Zielińska
Peter, Besenbinder (Ojciec) – Maciej Mielwczyk
Gertrud, sein Weib (Matka) – Michalina Gogoła
Die Knusperhexe (Wiedźma) – Maria Pilachowska Sandmännchen (Piaskowa Wróżka) –
Daria Wasiluk
Taumännchen (Wróżka Rosy) – Monika Maciejewska

Chór Dziecięcy Opery Bałtyckiej w Gdańsku

Orkiestra Symfoniczna Akademii Muzycznej im. Stanisława Moniuszki w Gdańsku

Realizatorzy:

Romuald Wicza-Pokojski – reżyseria
Michał Krężlewski – kierownictwo muzyczne
Katarzyna Zawistowska – scenografia i kostiumy
Maciej Iwańczyk – światła
Marcin Dąbrowski – reżyseria dźwięku
Agnieszka Długołęcka-Kuraś – przygotowanie chóru dziecięcego Opery Bałtyckiej
Piotr Mitelski – asystent kierownika muzycznego
Bogdan Theisebach – kierownictwo produkcji
Marcelina Winczewska-Lipka – koordynator produkcji
Ewa Marciniak – kierownictwo merytoryczne
Michał Lewandowski – realizacja nagrania

Nagranie zrealizowano w dniu 8 listopada 2024 w Operze Bałtyckiej w Gdańsku

OCENA DZIEŁA ARTYSTYCZNEGO

Przedstawione do obejrzenia nagranie spektaklu (live) oceniam jednoznacznie pozytywnie. Z obowiązku jako recenzent muszę jednak zwrócić uwagę na pewne usterki i niedoskonałości. Wymienię tu potknięcia intonacyjne w grupie dętej oraz niewielkie rozbieżności rytmiczne między solistami a orkiestrą. Trzeba natomiast jasno powiedzieć, iż absolutnie nie wykraczają one poza standardy regularnego spektaklu, z czym w istocie mamy do czynienia. A biorąc pod uwagę wiek oraz niewielkie jeszcze doświadczenie zawodowe wykonawców (studentów Akademii Muzycznej), z pewnością nie wpływają one na ogólną pozytywną ocenę poziomu artystycznego spektaklu. Natomiast na uznanie i podkreślenie zasługuje wypracowana precyzja artykulacyjna, wyrazistość przekazu oraz młodzieńcza żarliwość w kreowaniu postaci na scenie, czy też we wspólnym frazowaniu w orkiestronie. Wyraźnie możemy odczuć, iż dyrygent nie próbuje być w centrum uwagi, a stara się niejako pomóc młodym artystom pokonać trudności, które stawia przed nimi wymagająca partytura. Rolą dyrygenta jest również zadbanie o brzmienie oraz właściwe proporcje dynamiczne. Wydaje się, że wywiązał się z tego właściwie, choć czasem mam wrażenie, że grupa dęta brzmi niejako z przodu, a smyczki jakby z oddali. Podsumowując, przedstawione nagranie w pełni spełnia wymogi dzieła artystycznego jako części pracy doktorskiej. Wobec powyższego przyjmuje je bez zastrzeżeń.

CZEŚĆ OPISOWA

Opis dzieła, który jest integralną częścią pracy doktorskiej, składa się z ośmiu rozdziałów, oraz bibliografii.

Pierwszy rozdział pracy to wstęp, w którym Autor przedstawia powody oraz idee, które zainspirowały go do podjęcia pracy badawczej w wyżej wymienionym obszarze. Pomysłodawcą oraz inicjatorem projektu była ówczesna kierownik Katedry Wokalistyki Akademii Muzycznej im. Stanisława Moniuszki P. Prof. Ewa Marciniec. Doktorant przedstawia swoje doświadczenia oraz zainteresowania związane z kręgiem kultury opery niemieckiej.

W drugim rozdziale możemy prześledzić poszczególne etapy w pracy nad partyturą dzieła. Autor uważa, iż kontakt z dziełem muzycznym powinien rozpoczynać się od zgłębienia informacji z zakresu kontekstu historycznego i kulturowego, w którym to dzieło zostało stworzone. Zamieszcza informacje o bliskich związkach, Engelberta Humperdincka z Richardem Wagnerem. Wyraża pogląd, iż znajomość ta miała z pewnością wpływ na twórczość kompozytora „Jasia i Małgosi”. Wspomina również o głębokiej religijności Engelberta Humperdincka, która znajduje swoje centralne miejsce w operze.

Kolejny element, jaki poddawany jest analizie to warstwa językowa dzieła, która jak pisze autor „Nieodzownym elementem pracy dyrygenta operowego jest doskonała znajomość treści utworu. Ma to znaczenie, jeśli chodzi o zrozumienie tego, co jest kwintesencją dzieła operowego, a więc nierozzerwalnej symbiozy dramaturgii z muzyką”. W dalszej kolejności Autor poddaje badaniu partyturę pod względem formalnym, określa strukturę uwertury, analizuje materiał muzyczny, wyodrębniając motywy, tematy, łączniki. Badaniu poddane są również takie elementy jak przebieg harmoniczny i struktury rytmiczne. Podrozdział 2.4 to szczegółowa analiza partytury pod względem techniki dyrygenckiej. Doktorant przedstawia tam własne przemyślenia oraz decyzje dotyczące wyboru określonych schematów dyrygowania. Dostosowuje je tak, aby były czytelne, klarowne i adekwatne do wymogów jakie konkretne frazy i fragmenty stawiają przed dyrygentem.

W rozdziale trzecim Autor opisuje kolejne etapy prób nad przygotowaniem partii z solistami przy fortepianie, gdzie Doktorant początkowo sam pełnił rolę korepctytora realizując wyciąg fortepianowy. Proces twórczy obejmował dokładną realizację tekstu muzycznego, poprawną wymowę w języku niemieckim, a także zrozumienie kontekstów znaczeniowych, zarówno w warstwie słownej, jak i muzycznej. Etap ten zakończył się przesłuchaniami, które wyłoniły obsadę solistów. Kolejny odcinek pracy skupiał się na próbach w zespołach, w trakcie których młodzi soliści przepracowywali różne warianty dopasowania głosowego oraz charakterologicznego, przy zwróceniu szczególnej uwagi dotyczącej dokładnej wymowy, odpowiedniej intonacji, zachowania poprawnej dynamiki, artykulacji oraz rytmu, a także na tworzeniu właściwych proporcji brzmieniowych. Następny etap pracy przygotowawczej do premiery stanowiły próby reżyserskie, podczas których główny nacisk skierowany był na zespolenie ruchu scenicznego z warstwą muzyczną. Opisywany etap prób reżyserskich został zwieńczony wykonaniem scenicznym z towarzyszeniem fortepianu.

W czwartym rozdziale Autor opisuje próby z orkiestrą symfoniczną Akademii Muzycznej im. Stanisława Moniuszki w Gdańsku. Doktorant wymienia zagadnienia nad którymi skupiał swoją uwagę w pracy z zespołem orkiestrowym „Moja praca z orkiestrą polegała również na wyjaśnieniu muzykom fabuły utworu i kontekstu dramaturgicznego przy pracy nad wybranymi fragmentami. Markowałem również głosy solowe, co moim zdaniem bardzo pomogło zespołowi w należyтым przygotowaniu do prób muzycznych z solistami. Tzw. <<próby siedzące>> z solistami przebiegły nadzwyczaj dobrze, pomimo pierwszego zetknięcia się z fakturą orkiestrową; soliści realizowali wcześniej ustalone założenia. W tym momencie przygotowań do premiery pracowałem przede wszystkim z zespołem orkiestry nad zejściem do niższego wolumenu dynamicznego w wielu fragmentach. Tak naprawdę moje wymagania dotyczyły respektowania dynamiki zapisanej przez Humperdincka, który doskonale zaplanował w swej partyturze proporcje pomiędzy solistą a orkiestrą.” Autor wymienia również przykłady fragmentów, które z uwagi na swą problematykę ćwiczył wraz z zespołem szczególnie.

W kolejnym punkcie dysertacji otrzymujemy informacje na temat przebiegu pracy podczas tygodnia premierowego. Bez wątpienia to czas, w którym okazuje się czy wielomiesięczna praca wszystkich zespołów oraz realizatorów przynosi spodziewany efekt.

W podsumowaniu Doktorant odkrywa osobisty stosunek do dzieła, jakim jest „Jaś i Małgosia” Engelberta Humpernicka, a także kreśli podziękowania wszystkim zespołom, realizatorom oraz organizatorom za ich wkład pracy przy tym złożonym i wymagającym projekcie muzycznym. W kolejnym rozdziale pracy Doktorant zamieszcza autorskie tłumaczenie libretta. W Bibliografii Autor wymienia materiały muzyczne w postaci partytury oraz wyciągu fortepianowego, pozycje literatury przedmiotu oraz programy i broszury koncertowe.

OCENA CZĘŚCI OPISOWEJ

Opis dzieła w tym przypadku stanowi niejako drogę, którą pokonuje dyrygent od początku pracy nad partyturą poprzez kolejne etapy prób z zespołami, solistami, współpracą z realizatorami, aż do premiery spektaklu operowego. Wszystkie etapy pracy są w sposób jasny i klarowny opisane, stanowią cenne źródło informacji. Ukazują ogrom pracy i czasu jaki Doktorant poświęcił aby końcowy rezultat był imponujący. Ogromną wartością dodaną jest autorskie tłumaczenie libretta zamieszczone w części opisowej. Konstrukcja pracy spełnia wszelkie wymogi formalne. Tezy oraz myśli przedstawiane są w sposób logiczny i spójny. Pan mgr Michał Mieczysław Krężlewski swobodnie posługuje się językiem naukowym, używa właściwej terminologii. Badania przeprowadzone przez Doktoranta opierają się o szeroką literaturę przedmiotu. Strona edytorska prezentowanej pracy nie budzi zastrzeżeń. Wobec powyższego, opis dzieła artystycznego oceniam pozytywnie i przyjmuję bez zastrzeżeń.

KONKLUZJA

Reasumując można stwierdzić, iż praca doktorska Pana mgra Michała Mieczysława Krężlewskiego

tj. zarejestrowane nagranie audiowizualne wraz z jego opisem, stanowi wartościowe przedsięwzięcie naukowo-artystyczne i niewątpliwie przyczyni się do rozwoju nie tylko dyscypliny artystycznej, którą Doktorant reprezentuje. Autor poddając analizie proces twórczy „od partytury do premiery”, w znaczny sposób przyczynia się do wzbogacenia interpretacji oraz zrozumienia dzieła. Uważam, że Pan mgr Michał Mieczysław Krężlewski wykazał się głęboką wiedzą zarówno w teorii, jak i praktyce oraz umiejętnością przeprowadzenia samodzielnej pracy badawczej i artystycznej. W moim przekonaniu Doktorant rozwiązał założone zagadnienie artystyczne i spełnił wymagania art.187 ust. z dnia 20 lipca 2018 roku Prawo o szkolnictwie wyższym i nauce (Dz. U. z 2021 roku poz. 478).

Pracę Pana mgra Michała Mieczysława Krężlewskiego przyjmuję bez zastrzeżeń.

prof. dr hab. Grzegorz Dąbrowski